

SVENSKA
ESPERANTO-
TIDNINGEN

La Espero

1995:5

ESPERANTO

*–kommunikation
människor emellan*

LA ESPERO

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694
Decembro 1995 • 83-a jarkolekto
Fondita en 1913

Tillf. redaktion/provizora redakcia grupo:

Agneta Emanuelsson
Kaisa Hansen (red. sekreterare)
Franko Luin (teknisk redaktör)
Bengt Nordlöf

Frågor om prenumeration o. dyl.:

Esperanto-Centro, Vikingagatan 24,
113 42 Stockholm, tel. 08-34 08 00

E-post: espero@esperanto.se

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utformning: Omnibus Typografi, Tyresö

Tryck: H-A Reklamtryck AB, Stockholm

Prenumeration 1995: 150 kr.

Gävoprenumeration till utlandet: 80 kr.
Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlems-
avgiften. Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Adress: Esperanto-Centro,
Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm,
tel. 08-34 08 00, fax 08-34 08 10

Öppettider: Esperanto-Centro har flexibla öppettider
dagtid. Ring i förväg!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 1995:

Direktansluten medlem 150 kr.
Familjemedlem (utan tidning) 60 kr. Ungdomsmedlem
(max 20 år) 60 kr. Medlemmar under 30 år är samtidigt
medlemmar i Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund
och får dess tidning *Kvinpinto*.

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

Telefon: 08 - 34 08 00

Postgiro: 578-5

Telefontid: Samma som EsperantoCentro Stockholm.
Skriftliga beställningar expedieras under hela året.

Styrelsens ordförande: Tomas Jansson,
Seminariegatan 3 A, 752 28 Uppsala

**OBS! Esperantoförlagets
Malmöadress är
inte längre aktuell.**

Abonu

Titolo	Numeroj po jaro	Prezo en kronoj
El Popola Ĉinio	12	210
Esperanta Finnlando	6	110
Esperanto	12	275
Esperanto-dokumentoj	10	215
Eventoj (ordinare)	24	330
Eventoj (aerpoŝte)	24	380
Fonto	12	200
Heroldo (ordinare)	16	190
Heroldo (aerpoŝte)	16	220
ICEM	4	175
Infana klubo	11	*65
Informoj de EA Estonio	4	110
Juna amiko (rabatoj je pluraj ekz.)	4	85
Kontakto	6	185
Kulturaj kajeroj	4	135
La Jaro (ordinare)	1	45
La Jaro (aerpoŝte)	1	65
La Kancerkliniko	4	185
La Lanterno Azia Korea	11	200
La Letero de l' Akademio	5	*185
La ondo	6	110
Lingvaj problemoj kaj lingvoplanado	x	300
Literatura foiro	6	260
Litova stelo	6	95
Monato (ordinare)	12	335
Monato (aerpoŝte)	12	385
Norda prismo	4	*110
Norvega esperantisto	6	85
Oomoto	1	90
Paco	4	*105
Rok'gaget'	4	160
Ruslanda esperantisto	12	90
TEJO tutmonde	4	85

* La prezo validis por 1995. Mankas ankoraŭ informo por 1996*
- povos esti pli alta.

Pagoj al poŝtgiro konto 14 74 29 - 5, Esperantoförbundet Specialkonto.
Demandoj al Libet Andreasson, Södra Rörum pl 455, 242 94 Hörby,
telefono 0415 - 50 152.

Kongreso multkolora

Kiel supozite multajn svedajn esperantistojn logis la proksimeco de la ĉijara Universala Kongreso. Tampereon vizitis dum la kongresa semajno pli da membroj de SEF ol oni kutimas vidi dum la naciaj kongresoj. Kaj ili ne restis seniluziigitaj!

Estis granda kongreso. 2443 aliĝintoj laŭ la oficiala statistiko; kiom da ne-aliĝintoj partoprenis kaj kiom da aliĝintoj forestis, tion la statistiko ne rakontas. Sed ni estis multaj entute, en kongresejo vere alloga kaj organizo senriproĉa.

Por oftaj kongrespartoprenantoj la Universalaj Kongresoj malofte havas apartan karakteron. La programeroj similas al la pli fruaj, la kunsidoj sekvas la rutinojn de la antaŭaj jardekoj. Nur kelkaj apartaj eroj distingeblas.

Mi sentis en Tampereo, ke ĝi estas alia. Jam surloke mi havis pretan epiteton por ĝi: kongreso multkolora, parafrazante titolon de disko de la kantgrupo Kajto.

sed ankaŭ per kunkantado kaj per mendo de speciale ŝatataj eroj.

Sed ni iru laŭvice.

La organiza kongreso

La Universalaj Kongresoj estas la forumo, kie la komitato de UEA pridiskutas la laboron faritan kaj farotan. Per siaj decidoj ĝi influas grandan parton de la internacia kunlaboro de la esperantistoj. En Tampereo la komitato havis krome la nefacilan taskon elekti novan estraron de UEA por la venontaj tri jaroj. La tasko montriĝis pli malfacila ol kutime, ĉar plejparto de la estraro renoviĝis.

UEA ricevis en Tampereo novan pre-

Amri Wandel el Israelo prizorgas la fakan kaj sciencan agadojn. Nur du el la nunaj estraranoj, Fettes kaj Lipari, estis en la antaŭa estraro. Nur du el la estraranoj estas virinoj.

Sed ankaŭ plivastiĝo de UEA estis decidita de la komitato. La Rumana kaj Togolanda E-asocioj fariĝis landaj asocioj de UEA, tiel ke nun ili estas entute 56.

La movada kongreso

Kelkdek esperantaj organizoj okazigis fakkunsidojn dum la kongreso. Kelkajn mi partoprenis, pri aliaj mi rezignis pro manko de tempo aŭ intereso. Estus erare de mi mencii tiujn, kiujn mi partoprenis kaj neglekti aliajn – eble pli gravajn – kiujn mi ne ĉeestis.

Sed mi menciu inter la "movadaj" informoj prezenton de la videobenda kurso *Mazi en Gondolando*, kiu ricevis sian unuan publikan prezenton ĝuste en Tampereo. Temas pri videokurso por gejunuloj, uzanta teknikon kaj temojn ŝatataj de lernejoj. Jam dum la kongreso eblis aŭdi junagulojn ĉirkaŭiri kaj ripetadi: "Mi estas Maaazi, graanda Mazi" per la sama elparolo kiel sur la bendo.

SEF aĉetis kvanton da kompletoj por uzo en Svedio. EsperantoCentro en Stokholmo havas pli da informoj pri ili.

La prelega kongreso

La Kongresa Universitato, gvidata de prof. Jouko Lindstedt, havis sian sesion en Tampereo. Por la unua fojo ĝiaj laboroj estis kunligitaj kun prelegaro de AIS – la Akademio de Sciencoj de San Marino – tiel ke oni povis ĉeesti la prelegojn kaj ankaŭ ekzameniĝi.

Du tiaj IKU/AIS-prelegaroj okazis: unu pri komputiko kaj unu pri astronomio-astrofiziko. El al svedaj partoprenantoj du ekzameniĝis: Agneta Emanuelsson en ambaŭ (!), Janko Luin en komputiko. Ili povas fieri pri diplomo (tre malbelaspekta, laŭ mia opinio), kiu atestas tion.

La podio preskaŭ pleniĝis dum la inaŭguro pro ĉiuj estraranoj, eminentuloj kaj salutontoj (fotis la kongresa fotoservo)

Apud la laŭrutinaj kunsidoj kaj programeroj elstaris aliaj, kiujn mi pli kunligas kun kulturaj festivaloj. Ne ke muziko kaj teatro mankis en pli fruaj kongresoj, sed en Tampereo ili estis tiel abundaj, tiel nature parto de la kongresa programaro – kaj tiel abunde vizitataj. Por esperantisto-artisto devas esti tute speciala sperto ankaŭ havi publikon, plurcentkapan publikon, kiu montras sian aprezon ne nur per aplaŭdoj,

zidanton, Lee Chong-Yeong el Koreio, dua prezidanto el Azio. La ceteraj estraranoj ankaŭ venas el diversaj partoj de la mondo. Vicprezidanto estas Renée Triolle, Francio; ĝenerala sekretario Mark Fettes, Kanado; pri financoj kaj ekonomio respondecas Fred de Geus, Nederlando; informado kaj organizaj demandoj estas tasko de Povilas Jegorovas, Litovio; kongresojn, kulturon kaj TEJOn priatentas Michela Lipari el Italio, dum

KLUBO MIL

Rune Ekmark,
Sandviken, 1000.

KLUBO CENT

K.H.Persson, Motala,
100; Olle Olsson,
Lund, 100; Åke
Rohdin, Örebro, 100;
Ruben Enocson,
Solna, 100; Ivar
Andersson, Tranås,
100; Gertrud k
Torsten Lund, 400.

DONACOJ

Anonime 500;
Franko Luin, Tyresö,
650; Margit Rudolph-
son, Karlshamn, 150;
Tyresö Esperanto-
förening 13500; Sven
Edenby, Gävle, 350;
Barbro Olenmark,
Helsingborg, 150.

SEF kore dankas al la
donacintoj. Pliaj
donacoj estas
bonvenaj al poŝtĝiro
20 12-3, Esperanto-
förbundet.

Supre: La libro-
servo disponis pri
granda spaco kaj
abundo da libroj,
multaj unue
haveblaj surloke.

Sube: La kunsidoj
okazis en salonoj,
sed ankaŭ ĉie, kie
estis eble: la pli
agrablaj kaj nefor-
malaj en ĉi tiu
kongreseja kafejo.

(fotis F Luin)

La kultura kongreso

La Tamperea kongreso havis la kutimajn kulturajn programojn: la naci-an kaj internacian vesperojn kun sia vario da partoprenantoj kaj temoj; teatra prezenton kaj muzikon.

Teatraĵon prezentis **Esperanto-Teatro el Sankt-Peterburgo**, kun kiu ni konatiĝis jam antaŭ kelkaj jaroj dum KEF en Västerås (tiam el Leningrado). Ilia teatraĵo temis pri *Eksterordinara vojaĝo por du pianoj kaj fluto* kaj ne ĉiuj komprenis ĝin.

Ĉe la piano ofte aŭdeblis la argentina pianistino **Teresita Alaniz**: dum la inaŭguro kaj fermo kaj dum la internacia vespero, kaj en du memstaraj koncertoj. Ŝi prezentis multon el la argentina pianorepertuaro, sed ankaŭ el la klasika eŭropa.

La internacia vespero resume prezentis la tuthorajn muzikajn programojn, kiuj okazis dum la semajno.

La muzika kongreso

Muziko ne maloftas en esperantokongresoj. Sed en Tampereo ĝi estis integra, ĉiutaga okazaĵo, planita aŭ improvizita. Kaj pluraj el la koncertoj okazis duan fojon, tiel granda estis la intereso.

Dum oni povas ĝui pri la lerteco de pianisto aŭ violonisto, oni devas double admiri la esperanto-kantistojn: ĉar ili estas artistoj kaj ĉar ili fakte uzas esperanton kiel esprimilon en sia arto. Des pli ni devas admiri tiujn kantistojn aŭ kantistinojn, kiuj mem verkas siajn tekstojn. La plej elstaraj el ili estis en Tampereo.

Ni havis la eblecon aŭdi la nepoluritan voĉon de **Jak le Puil**, kiu kantas tradukitajn kaj proprajn kantojn, ofte kun porpaca enhavo. **Mikaelo Bronŝtejn**, bone konata en Svedio, kantis kaj mem kaj povis aŭdi **Elenan Puhovan** kanti liajn kantojn. Pro **Kajto** el Nederlando pleniĝis la salono, sed lasis tutan ama-

son da interesitoj ekster ĝi. La koncerton la Kajto-grupo daŭrigis tute neformale en la kongresa halo.

El Svedio venis **Jomart kaj Nataŝa**, kiuj en du koncertoj prezentis sian plinovan, parte pli viglan repertuaron, kaj siajn jam famiĝintajn kantojn, je kiuj multaj kunkantis. Ankaŭ el Svedio venis **Persono** (Martin Wiese, Anders Grop kaj Bertilo Wennergren), kiu disponis pri tuta sporthalo por siaj jen viglaj jen trankvilaj melodioj.

Multajn ĉarmigis la litova grupo **Asorti**, speciale la violonon ludanta filo en tiu familia ensemblo el Litovio. Alia familia ensemblo venis el Brazilo tute neanoncite kaj improvizis koncerton ekster la kongresejo. Ilia repertuaro konsistas el melodioj el klasikaj verkoj kaj finiĝas per la esperanta traduko de la odo "Al la ĝojo" de Beethoven – laŭdire ankaŭ kiam ili kantas en aliaj lingvoj.

Kaj fine

Multajn sudlandanojn surprizigis la preskaŭ tro varma finna somero. Ĉu la organizantoj respondecas pri ĝi, estas ne tute certe. Sed kiam ĉio alia dum tiu kongreso ŝajnis tiel bone pripensita kaj organizita, kial ne doni al ili ankaŭ la honoron de la vetero?

Franko Luin

NEKROLOGO

Arne E Andersson

Arne E Andersson el Alingsås ne plu biciklas.

Arne havis instruiston en la elementa lernejo, kiu instruis esperanton al li. Li rapide entuziasmiĝis kaj la entuziasmo restis ĝis lia lasta tago.

Li inspiris multajn por "la afero", kaj li estis la motoro de la klubo en Alingsås. Arne estis tiu, kiu inspiris min mem eklerni esperanton. En lia butikoj ĉiam estis esperanto-materialo por disdono al klientoj.

Arne havis multajn amikojn en la mondo kaj li vizitis pli ol 30 Universallajn Kongresojn. Biciklado estis lia alia granda intereso kaj pro ĝi lia fizika stato ĉiam ŝajnis bona. La lastan tagon, la 20-an de septembro, li biciklis 40 km. Post longa deklivo li starigis sian biciklon kaj kuŝiĝis por ripozi kelkajn minutojn apud la belpanorama Kallsjön proksime de Åre.

Liaj intencitaj ripozminutoj fariĝis la komenco de la eterna ripozo.

Ni estas multaj, kiuj nun funebras.

Via amiko
Roland

Ĉi tiu *Espero* estas numero 5/95. Aperos ankaŭ numero 6/95 antaŭ la fino de januaro.

Se vi ne trovas vian kontribuojon en ĉi tiu numero, havu nur iomete da pacienco.

En tiu numero aperos ankaŭ la komencaj paĝoj de esperanta traduko de tre konata sveda verko. Kiu?

Havu nur iomete da pacienco.

Ingen lätt situation

När en svensk i EU skulle tala om att i Sverige samlades det in pengar till välgörenhet med bössor blev det tolkat till att Sverige samlar in pengar med skjutvapen. En svensk riksdagsman skulle tala om att landet bildat en alkoholpolitisk kommitté i riksdagen men istället blev det att Sverige har bildat en grupp alkoholister.

I framtidens EU måste ett tiotal länder med lika många språk kommunicera med varandra och använda även de minoritetsspråken som finns i dessa länder.

Att få fram danska-franska-engelska tolkar från Sverige kanske fungerar men hur blir det om det behövs någon som kan tolka finska-grekiska-portugisiska till svenska – eller skånska...

De flesta funktionärer använder dagligen ett annat språk än sitt eget och risken för felöversättningar ökar alltefter som fler länder ansluter sig.

Det är elva olika språk som ska översättas till varandra för över 360 miljoner människor. Cirka 50 miljoner av dessa talar ett språk som inte tillhör någon av de elva språken som är godkända inom EU men får användas. Det är till exempel frisiska som talas i Nederländerna och bretagniska som finns i Frankrike. Sedan några år pågår det utredningar i EU om att införa ett neutralt språk som det gemensamma språket för alla i EU.

Att utnämna ett av nationalspråken i EU, till exempel engelskan, franskan, tyskan eller spanskan till ett första eller andra språk skulle leda till att minoritetsspråken, ekonomin och den kulturella mångfalden blir hotade, menar utredarna inom EU. Att tala engelska innebär inte att parterna förstår allt eftersom det finns även olika engelska.

Lingua-programmet är ett handlingsprogram för att öka kunskaperna i

främmande språk i EU. Den syftar till bland annat att befrämja utbildningen av lärare och målsättningen är att främja danskan, nederländskan, engelskan, franskan, tyskan, grekiskan, irländskan, italienskan, luxemburgskan, portugisiskan och spanskan.

Särställning för franska och engelska

Fortfarande är dock engelskan och franskan de förhärskande språken. Vid möten är inte alltid alla elva språken översatta och även dokument publiceras på ett begränsat antal språk. Svenska diplomater och politiker är ofta hänvisade till engelska eller andra språk. I ministerrådets nya byggnad som kostat flera miljarder kronor saknas det bås för finska och svenska tolkar och ombyggnaden för att få med dessa kommer att kosta minst 20 miljoner svenska kronor.

Inom EU-parlamentet är det än så länge bara nio svenska tolkar som har kontrakt. Efter ett år kan de få förlängd anställning men då måste de klara testen som alla tolkar genomgår.

–Vi tar inte in tolkar som inte arbetar inom EU redan, säger Torben Gram som är dansk och chef för skandinaviska tolkar.

–För att överhuvudtaget få in svenska tolkar har vi sänkt kraven vid intagningen. För de flesta andra gäller att de kan översätta minst tre språk men när det gäller svenskarna har vi i vissa fall nöjt oss med att de kan ett främmande språk.

–Svenskarna är vana från skolan att tala engelska och då har andra språk kommit i skymundan, menar Torben Gram. Och väldigt få svenska tolkar har erfarenhet från internationellt arbete.

1000 kronor per sida

Att översätta ett 25 sidors dokument från engelskan till sex andra språk kostar i genomsnitt 1 000 per sida och det behövs 100 dagar för arbetet. Det vill säga att varje sida kräver två och en halv timme för översättning.

Utgifterna för översättning och tolkning kan inte tas bort helt om myndigheterna inom EU skulle börja använda sig av ett neutralt språk. En ledamot har alltid rätt att tala sitt eget språk även om det inte är någon av de elva språk som har godkänts. Det finns en lag som säger att respekt ska visas för alla språk

PRAGO 96

UNIVERSALA KONGRESO DE ESPERANTO 20 – 27 JULI 1996

Anmälningsavgifter i svenska kronor

Kategori	till 95-12-31	till 96-03-31	efter 96-04
Direktmedlem i UEA (ej MG)	960	1200	1435
Icke direktmedlem i UEA	1200	1500	1780
Medföljande, handikappad eller ungdom (under 30 år 1 jan. 96) som är direktmedlem i UEA	480	600	725
Medföljande, handikappad eller ungdom (under 30 år 1 jan. 96) som inte är direktmedlem i UEA	725	900	1075

Handikappassistenter och ungdomar födda efter 31 december 1975 betalar ingen kongressavgift. I händelse av kursändring kan kongressavgifterna komma att justeras uppåt.

Anmälningsblanketter för kongressen kan beställas hos Lisbet Andreasson, Södra Rörum pl.455, 242 94 Hörby, tel. 0415/50 152. Blanketten skickas ifylld tillbaka till samma adress. All betalning sker till postgiro 14 74 29-5, Esperantoförbundet, Specialkonto.

PRETERE

KAROTOJ

Okazis informado pri malsanasekuro, pensiasekuro kaj vivasekuro por instruistoj. La longa kaj maldika konsilanto klarigis, ke nuntempe maljunuloj vivas pli longe ol antaŭe, ĉar ili manĝas karotojn. La konsekvenco farigis iom peza por la asekurkompanio, ĉar pli da mono estis postulata. Unu instruisto demandis al li:

–Kion vi diros al ili?
–Ĉesu manĝi karotojn!

Falpupeto

ken som finns inom de nationella parlamenten.

Hela EU kräver cirka 3 200 heltidsanställda som arbetar med tolkningar och översättningar. Det är parlamentet, rådet, kommissionen och domstolen som använder sig av tolkar och inom en snar framtid kommer det att behövas 60 svenska tolkar. Det finns en utbildning i Sverige för konferenstolkar men 1994 var det bara fem personer som klarade examensprovet.

Eliza Kehlet är från Danmark och arbetar som tolk i EU-parlamentet i Bryssel. Hon har bott i Tyskland och Belgien större delen av sitt liv. Efter att ha varit lärare, tolkar hon sedan några år från tyska, engelska och holländska till danska. Hon har minimilönen för tolkar i EU som är cirka 40 000 svenska kronor i månaden.

Villan som Eliza Kehlet bor i är ett stort, funktionellt och modernt hus som ligger centralt och som hon ritat. Från bostaden är det nära till hennes arbete men vi tar ändå bilen när vi ska till parlamentet.

Spegelblanka glasväggar

EU-staden Bryssel har nästan en miljon invånare. Inte långt från citykärnan finns EU-parlamentet. En modern byggnad som ligger vid en hårt trafikerad gata. De spegelblanka glasväggarna i blyertsgrå färg reser sig mäktigt i bakgrunden till alla medlemsländernas flaggor där även den svenska vajar sedan januari 1995. Inne i parlamentsbyggnaden talas elva språk: grekiska, finska, engelska, tyska, franska, spanska, portugisiska, italienska, danska, svenska och holländska.

För att komma in i parlamentet använder Eliza kort och kod. Huset är nästan tomt eftersom det är söndag och ingen i EU-parlamentet arbetar under helger. I entrén sitter dock två vakter. Eliza vinkar hej till dem och vi går till hissarna.

Upp till 110 tolkar

Några våningar upp finns tomma korridorer som är täckta med ljusa heltäckningsmattor. Eliza visar konferenslokaler och basen där tolkarna sitter. Hytterna omgärdar det påkostade rummet där det får plats upp till 300 personer. Varje stol är klädd med tjockt tyg och utrustad med hörlurar och mikrofon. Tolkarna som kan vara upp till 110 personer sitter i burarna runt salen och ser mötet genom stora glasytor. Ljudet är dämpat av tjocka mattor och vid instrumentpanelen som finns i varje bur får det plats tre tolkar samtidigt.

–Vi har inga kontor att arbeta i utan det är bäset i konferenslokalerna som vi har som arbetsplats, förklarar Eliza när hon visar ett kallt rum med två skrivbord och några anslagstavlor. Rummet fungerar som station dit tolkarna kommer under dagen för att ta reda på vad de ska tolka och när.

Det är i två pass tolkarna arbetar som är tre och en halv timme. Ett pass på förmiddagen och det andra på eftermiddagen och max i 20 minuter åt gången. I Strasbourg kan det hända att tolkarna får göra tre pass, det vill säga ett morgonpass, ett eftermiddagspass och ibland ett kvällspass.

En gång i månaden måste alla tolkarna i EU-parlamentet åka till Strassbourg och vara där en vecka för att vara

med på möten. Flygbiljetterna brukar vara bokade månader – ja, till och med år i förväg.

Bryssels flygplats skulle behöva sätta in extra flygmaskiner föra att få med alla, säger Eliza. Har vi tur finns det platser på flyget men oftast tar jag bilen. För min del kunde det räcka om vi åkte varannan månad för när det är dags att åka till Strasbourg tänker jag – nu igen?

Som tolk kan Eliza sällan följa resultatet av de frågor som hon varit med och tolkat. Så var det med fallet om engelsmannen som i tio år suttit i fängelse i USA i väntan på avrättningen.

–Jag ville verkligen veta hur det hade gått med engelsmannen. Det är egentligen bara genom media som jag kan följa de frågor som intresserar mig och först flera dagar efter att jag hade tolkat fallet fick jag genom nyheterna i TV veta att engelsmannen avrättats. Jag blev bestört eftersom jag är emot dödsdomar och det är enda skälet till att jag aldrig skulle vilja bo i USA.

Eliza tolkar politikerna och inte experterna och det är hon väldigt glad över.

–Experter kan sitta och älta en banal fråga som till exempel om vin ska säljas på enlites flaskor eller inte. När deras utredning kommer till politikerna för beslut kan politikerna vara missnöjda med svaren och begära en ny utredning.

–Tänk dig att sitta med ännu en gång och tolka samma sak igen, säger Eliza och gör en grimas.

Utredningar om ett neutralt språk pågår

Eliza talar även esperanto och tycker att ett enda språk ska införas i EU som andraspråk. Sedan några år pågår utredningar om möjligheten att införa ett neutralt språk.

Under senaste århundraden har det gjorts ett hundratal försök runt om i världen att göra ett neutralt språk till ett världsspråk. Interlingua, esperanto, ido och universal är några av de språk som föreslagits och det är det "internationella språket", mera känt under namnet esperanto, som bäst lyckats vad gäller antal medlemmar och geografisk spridning. Det finns esperantotalande i mer än 100 länder.

Esperanto skapades av Ludvig Zamenhof 1887 i Warszawa och betyder "den som hoppas". Warszawa ligger i Polen men på den tiden var det Ryssland som regerade staden. Ludvig föddes i Bialystok och var son till en lärare i moderna språk. I staden fanns minst fyra folkgrupper – polacker, ryssar, tyskar och judar. De talade sina olika språk som ofta ledde till missförstånd och stridigheter på gator och torg.

Ludvig tyckte att största orsaken till bråken var språkskillnaderna och ville införa ett gemensamt språk för alla.

INTERNACIA SUKCESO!

ETIMOLOGIA VORTARO DE ESPERANTO

N de Ebbe Vilborg
Volumo 4 jam aperis
Prezo: 150 kr plus sendkosto
Eldona Societo Esperanto
Kungälvsgatan 24, 113 42 Stockholm

Poŝtĝiro 578-5

Han utbildade sig till ögonläkare men studierna hindrade honom inte att skapa språket esperanto. I samband med sitt giftermål 1887 fick han ekonomisk hjälp av svärfadern att trycka den första läroboken på esperanto.

Elever från flera länder till Karlskoga

Karlskoga folkhögskola är en av de skolor i Sverige som har esperanto på schemat sedan några år. Det är Lars Forsman, lärare i språk, som startade utbildningen som lockar elever även från andra länder. Lars Forsman är entusiastisk när han talar om EU:s språksvårigheter. Han vet nämligen vilket språk som skulle ersätta alla de andra språken.

– Esperanto har vid så kallade återöversättningstester fungerat suveränt, säger Lars Forsman. Förmodligen beror det på att esperanto är logiskt uppbyggt och rent från undantag och nationella egenheter.

I Finland lärde sig eleverna snabbara tyska om de hade läst esperanto först. I Tyskland lärde sig elever esperanto på 170 timmar till en nivå som motsvarade 1 200 undervisningstimmar i engelska.

– Det är mycket lättare att lära sig andra språk om esperanto finns som grund, säger Lars Forsman. Esperanto går ungefär åtta gånger snabbare att lära sig än andra språk oavsett vilket land man kommer från.

En tolk från Italien som gick på Karlskoga folkhögskola lärde sig tala esperanto efter fem dagar och kunde föra ett flertalet timmar långt samtal med en estnisk läkare – helt på esperanto. Till och med tolken var förvånad.

– De totala kostnaderna för mångspråkigheten i de olika EU-länderna för till exempel tolkning, översättning och undervisning var cirka 900 miljarder kronor per år (1990) och utgifterna stiger allteftersom fler länder kommer till, förklarar Lars Forsman. Inom EU är kostnaderna cirka tio miljarder kronor.

Risk för otillräcklig information

Tolkstaben finns inte alltid till hands inom EU och risken är att politikerna diskuterar med andra ur samma språkgrupp eller skaffar sig otillräcklig information på språk som de inte kan så bra.

– Med ett gemensamt neutralt språk skulle EU-politikerna kunna mötas oavsett tid och plats, menar Lars Forsman. På kontor, i korridorer, telefon, på kaféer resor och fax.

– Tänk tanken att om till exempel alla på Sveriges Riksdag bara kunde tala med ett fåtal som arbetar där dagligen. För att inte tala om all den pappersåtgång som krävs. Ett kontor i EU kan göra av med tre ton papper på en enda dag och en gång i veckan körs det bort 20 ton papper i stora lastbilar.

KAMPANJSYMBOL

Ny symbol: "snabel-e"

A

Naturlig storlek

B

Ett @, även kallad snäckan, snabel-a m.m., har under det senaste året börjat synas allt mer och spelar en allt större roll i vårt medvetande. Symbolen är inte ny och har använts i flera år för elektroniska adresser. Men dess funktion har blivit mer och mer uppmärksam och allt fler av oss har lärt oss vad den står för: datorer och kommunikation.

Ett **snabel-e** har nyligen sett dagens ljus. Till förväxling likt snabel-a – och det med avsikt – är det tänkt att symbolisera *kommunikationen människor emellan*. För en esperantist blir det klart direkt att **e** står för esperanto. Men eftersom inte alla människor i Sverige är esperantister, måste symbolen **alltid** åtföljas av ordet esperanto.

Det är inte fråga om en ny symbol för esperanto i stället för den femud-

diga stjärnan. Det är en tillfällig kampanjsymbol att användas så länge det finns stor nyfikenhet kring internet och @-et som förknippas med det.

Brevmärken finns

Från Tyresö Esperantoförening kan man beställa brevmärken med snabel-e på.

Det finns av två slag: **A** – ett kvadratisk med stor symbol, och **B** – ett avlångt med symbolen invävd i ordet esperanto. På båda finns tillägget "*kommunikation människor emellan*" just för att understryka esperantos roll för en enklare, mera människovänlig kommunikation.

Brevmärkena säljs i satser à 5 ark med 12 märken per ark. Trycket är i två färger, grönt och svart. Varje sats kostar 60 kronor, vilket inkluderar porto.

Märkena beställs enklast med betalning till postgiro 82 26 64 - 9, Tyresö Esperantoförening. Ange hur många A- resp. B-satser du vill ha och glöm inte att ange din adress.

Samtidigt låter man tolka att vi ska värna om miljön och spara skogarna.

– Tolkarna behövs ovillkorligen i EU men deras arbete skulle genomföras lättare om ett så kallat brospråk infördes, säger Lars Forsman. Funktionärerna skulle tala ett neutralt språk men arbeta med dossiéerna på sitt eget.

Med ett gemensamt språk skulle rapporterna och bilagorna behöva översättas bara en gång och skog och

natur skulle sparas eftersom mindre papper skulle användas.

Maya Gilmbay

Fotnot: ett neutralt språk innebär att alla som talar med varandra talar ett gemensamt språk som inte är någons ursprungsspråk. När till exempel en spanjor talar ett neutralt språk med en engelsman är han inte i underläge vilket skulle ske om de talade engelska.

Por sperto kaj lerno ne sufiĉas eterno.

[ETT ORDSPRÅK PÅ ESPERANTO SATT MED TYPNSITTET NYFORS. TECKNAT AV FRANKO LUIN 1995]

OMNIBUS TYPOGRAFI: Formgivning, fotosättning och rippning.
Produktion av allehanda trycksaker på svenska, esperanto
och andra språk.

OMNIBUS · BOX 135 · 135 23 TYRESÖ · TEL. 08-742 83 36 · FAX 08-712 39 93 · FRANKO@OMNIBUS.SE

La Espero, "la reto" kaj esperanto

La *Espero* havas nun ankaŭ retadreson: espero@esperanto.se.

Bela adreso, ĉu ne? Kaj tute logika. Facile memorebla.

Se vi verkas ion por *La Espero* kaj havas mem retadreson, vi povas facile kaj rapide sendi vian kontribuon kaj ne bezonas sendi disketon aŭ manuskripton. Povas esti longaj artikoloj aŭ mallongaj notoj pri la agado de la klubo. Bildojn kaj aliajn ilustraĵojn vi tamen ankaŭ sendu laŭ la kutima vojo.

Havi propran retadreson estas plej lasta modo. *La Espero* tamen havigis ĝin pro pure praktikaj kaŭzoj: por faciligi la redakcian laboron. Artikolon senditan rete oni ne bezonas retajpi, sed preni rekte en komputoron por finredakto.

Havigo de propra retadreso ebligis ankaŭ enrigardon en la mondon, kiu ĝis antaŭnelonge precipe koncernis la universitatojn. Kaj mi tuj rimarkis, ke la esperantistoj ne estas malaktivaj en ĝi.

De informoj ĝis kursoj...

Unu el la ĉefpersonoj estas Martin Weichert (martinw@sc.chalmers.se), studento ĉe Chalmers en Gotenburgo kaj prizorganto de "La flavaj paĝoj de esperanto" – la ĉefa informejo pri la ĉeesto de la esperantistoj en la reto. "La flavaj paĝoj" prezentas resume, kion oni povas trovi en Internet pri esperanto: bazajn informojn, lingvokursojn, retadresojn de esperantistoj kaj esperanto-organizoj, esperantajn tekstojn, vortarojn, libroliston de UEA, eĉ bildon kaj voĉon de Zamenhof.

Martin ne estas la sola aktivulo. En Nederlando iu prizorgas la adresaron, en Usono alia disponigas esperantoliteraturon al interesitoj, en diversaj landoj redakcioj de gazetoj publikigas la enhavojn (ne tuj la plej aktualan!) rete (ekzemple *Eventoj*, *Monato*, *Esperanto USA*, baldaŭ ankaŭ *La Espero*).

Malmultaj svedoj

La tuto estas rapide kreskanta. Ne multajn svedajn retadresojn oni trovas en la adresaro, verŝajne pro tio, ke malmultaj en Svedio scias pri ĝi. Sed se vi havas propran retadreson (privatan aŭ oficejan) kaj deziras, ke via nomo aperu en la adresaro, sendu mallongan mesaĝon al derk@saluton.iaf.nl kun via nomo, retadreso kaj funkcioj en la esperantomovado. Se vi estas estrarano de esperanto-klubo, ekzemple, via retadreso povas funkcii ankaŭ kiel kluba retadreso. Bonvolu noti, ke ĉiu devas individue in-

formi al Derk Ederveen en Nederlando pri tio. Ne taŭgas informi pri alies adresoj.

La usonaj esperantistoj estas plej abunde reprezentitaj en la adresaro kaj ŝajnas, ke ili sisteme utiligas la eblecon informadi pri esperanto ankaŭ tiamaniere.

Nova sur "La flavaj paĝoj" estas listo de esperantistoj kun propraj informpaĝoj (de multaj mise nomataj "hejmpaĝoj"), kiujn oni aliras per la kriptita komando "http://". "La flavaj paĝoj" mem estas tia paĝo, sed ni trovas ankaŭ plurajn privatajn "paĝojn", kun plej varia enhavo: de simplaj sinprezentoj ĝis la plej ambicia inter ili: la tuta gramatiko de esperanto, kiun Bertilo Wennerberg pretigis.

Taskoj por kluboj

Ni devas atenti ĉi tiun informkanalon, precipe nun, kiam ĝi estas relative nova kaj multaj scivolvas pri ĝi.

Tio validas unuavice por la kluboj. Unu ekzemplo: la komunumo de Tyresö starigis ĉi-aŭtune propran informojon (<http://www.tyreso.se>), kie oni prezentos la decidojn de la komunumo, la partiajn programojn kaj unuopajn politikistojn, aktualaĵojn kaj – la asociojn agantaj en la komunumo.

TEF (Tyresö E-förening) tuj anoncisian pretecon informi pri sia agado kaj iam en januaro la "paĝo" de TEF estos trovebla je tiu adreso. Kaj tio okazos tute senpage!

Informiĝu ĉe via komunumo pri iliaj planoj. Eble vi povos ricevi iom da helpo pri teknikajoj. Aŭ iu ĉe la najbara esperanto-klubo kompetentas pri tio. Ĝeneralajn informojn pri esperanto vi ne nepre bezonas prepari mem: alies solvoj estas tute bone uzablaj, simile kiel radio-stacioj pruntas inter si.

Taskoj por SEF

Sed ankaŭ SEF kaj SEJU havas taskojn: informejo kun ĝeneralaj informoj, aktualaj kursoj, konferencoj kaj kongresoj, lingva retkurso, librolisto, adresoj de kluboj kaj kontaktuloj...

Ideoj certe ne mankas, sed por ĉiu tasko estos bezonata volontulo, kiu prizorgu ĝin. Ĉu vi por iu el ili? Aŭ por alia tasko?

La retadreso de *La Espero* povas esti uzata ankaŭ por dissendo de ideoj.

Franko Luin
(luin@abc.se)

Priesplorindaj informejoj

<http://infoweb.magi.com/~mfettes/>
Esperantologio kaj interlingvistiko

<http://lightning.eee.strath.ac.uk/~duncan/eo/muziko/>
Muziko en esperanto

<http://meyer.fys.ku.dk/~nordfalk/kef/>
Kultura Esperanto-Festivalo

<http://mizar.am.ub.es/~dgaladi/HB/halebopp.bcn.html>
Hale-Bopp: Esperantlingvaj informoj pri la kometo C/1995 O1

<http://www.bekkoame.or.jp/~karibe/jk.html>
82a Japana Esperanto-Kongreso

<http://www.cl.cam.ac.uk/users/etg10/planlingvoj.html>
Planlingvoj

<http://www.cs.chalmers.se/~martinw/fla-pa/flavaj-pagxo.html>
Flavaj paĝoj pri esperanto

<http://www.cs.tu-berlin.de/kultur/esperanto/treffen/ijk96.html>
Internacia Junulara Kongreso 1996

<http://www.cs.tu-bs.de/rob/people/csc/esperanto/deklaracio.html>
Deklaracio pri la esenco de la esperantismo

<http://www.daimi.aau.dk/~byrial/esperanto/>
Dana informpaĝo

<http://www.daimi.aau.dk/~byrial/esperanto/birdoj.html>
Birdovortaro dana-latina-esperanta

<http://www.daimi.aau.dk/~byrial/esperanto/esperanto-adresaro.txt>
Elektronika poŝto (adresaro)

<http://www.daimi.aau.dk/~byrial/esperanto/index.esp.html>
Bazaj informoj pri esperanto

<http://www.e.kth.se/espo/pmeg1/ekzercaro.html>
Fundamento de esperanto (ekzercaro)

<http://www.e.kth.se/espo/pmeg1/pmeg.html>
Gramatiko de esperanto (Bertil Wennergren)

<http://www.e.kth.se/espo/pmeg1/roko/rokopopo.html>
Muzika terminaro en esperanto (roko)

<http://www.helsinki.fi/~jslindst/denask-l.html>
DENASK-L ("denaskaj parolantoj kaj iliaj gepatroj")

<http://www.helsinki.fi/~jslindst/proverbaro.html>
Proverbaro esperanta de Zamenhof, aranĝita laŭteme.

<http://www.knooppunt.be/~paul/LRG-1.html>
Lingva retgazeto 1

<http://www.knooppunt.be/~paul/LRG-2.html>
Lingva retgazeto 2

<http://www.tios.cs.utwente.nl/esperanto/librokatalogo.html>
Librokatalogo de UEA

<http://www.tios.cs.utwente.nl/esperanto/org/uea>
Universala Esperanto-Asocio

<http://walli.uwasa.fi/yrikykset/ku/ku.html>
Esperantlingva informpaĝo de la ĵurnalo Kansas Uutiset

La plej serĉata libro

La 21-an de oktobro la plej serĉata libro en Svedio estis *Pipi Ŝtrumpolonga* de Astrid Lindgren – la esperanto-eldono de ĝi!

La kvara televida kanalo aranĝis tiun sabaton konkurson ("Uppdraget"), al kiu kvardeko da entreprenaj teamoj el la stokholma regiono aliĝis. Dum kelkaj horoj ili devis plenumi kiel eble plej multe da taskoj, kaj por ĉiu plenumita tasko ili ricevis poenton. Unu el la taskoj estis trovi ekzempleron de la esperanta eldono de *Pipi Ŝtrumpolonga*.

Neniu el la teamoj nek iu esperantisto anticipe sciis pri tio. La teamoj unue konsultis la telefonan katalogon kaj telefonis al EsperantoCentro. Tiuj vokoj estis laŭ kutimo plukuplitaj al Roland Lindblom, kies tuta sabata planado preskaŭ paneis pro ili. Sed rezulte ĉiuj ekzempleroj de *Pipi* en Vikingagatan 24 estis transportitaj al iu televida studio.

La stokholma katalogo havas ankaŭ plurajn numerojn de kontaktuloj sub la vorto esperanto. Kelkaj el ili povis helpi, aliaj sentis nur ĝenon, kiam la kvara aŭ kvina vokanto demandis pri la sama libro.

Membroj de aliaj teamoj subite memoris pri laborkamaradoj aŭ foraj parencoj, kiuj okupiĝas pri esperanto kaj konsultis ilin, kelkfoje eĉ sukcese.

Laŭ la postaj raportoj ni eksciis, ke ĉirkaŭ dekkdu da libroj estis trovitaj en Stokholmo kaj ke la teamoj, kiuj sukcesis montri *Pipin* en la studio estis inter la plej sukcesaj.

inko

SEJU jarkunsidis

SEJU jarkunsidis la 12-an de aŭgusto en Roza Monto. La jarkunsido okazis eksterdome en varma sunbrilo kaj manĝante mirtelojn kaj frambojn.

Elektiĝis nova estrarano, Janko Luin, 16-jara gimnaziano el Tyresö. Kajsa Larsson, kiu estis en la estraro dum multaj jaroj, decidis pensiigi sin.

La nuna estraro estas Anna-Lena Eriksson, Umeå, prezidanto, Keiko Snarberg, Gotenburgo, sekretario, Fredrik Olofsson, Gotenburgo, kaskisto, kaj Janko Luin, Tyresö, estrarano.

Anna-Lena

Regional paraplyorganisation

Vid ett möte i Örebro den 15 november bildades REAB, dvs. Regiona Esperanto-Asocio Bergslagen. En interimstyrelse bestående av Yuejin Guo, ord-

La montrofenestro de EsperantoCentro en Stokholmo estis ĉi-aŭtune aranĝita omaĝe al *Pipi Ŝtrumpolonga*, kies 50-jariĝon oni festas, kvankam ŝi por ĉiam restos 9-jara knabino.

(fotis Bengt Nordlöf)

förande, Puff Östling, sekretario, Inger Sundgren, kassör, och Lennart Svensson, språkrör, utsågs.

Dessa personer är villiga att ingå i den styrelse som kommer att utses vid en kombinerad kurs- och startdag resp. årsmöte vid Karlskoga folkhögskola söndagen den 14 januari 1996.

Syftet med föreningen är att sprida information om esperanto och stödja lokala klubbar och enskilda medlemmar som vill göra en insats för esperanto på sin hemort.

Se även annonsen här bredvid.

Lennart

instruado, kun multe da eblecoj buŝe kaj skribe ekzerci. La grupo vere ekŝatis la filmon!

Partoprenantoj en aliaj fakoj miras, ke oni tiel rapide povas lerni lingvon kaj multaj jam aliĝis al vesperaj kursoj por mem sperti la eferon. La fakto, ke Esperanto estas internacia popola movado por interkompreno, egaleco inter homoj kaj ilo por nova pensmaniero allogas multajn.

Estas ankaŭ interese, ke ankaŭ spertaj esperantistoj foje partoprenas por ĝui restadon en vera Esperantujo kaj samtempe instigi al memklara uzado de Esperanto.

Lars Forsman

Tro (!) da studantoj en Karlskoga

Ĉiam pli da studantoj aliĝas al la Esperanto-kurso ĉe la Popola Altlernejo de Karlskoga, kie ni havas Esperantofakon ek de 1988.

25 horojn po semajne oni studas en 8-semajna komencanta kurso aŭ en same longa daŭriga kurso. Multaj sekvas ambaŭ kursojn sinsekve.

Ĉi-aŭtune aliĝis tro da studantoj kaj la fako devis malakcepti multajn aliĝantojn kaj rekomendi novan kurson por komencantoj (8/1 – 1/3 1996).

Jam 33 nacioj partoprenis niajn kursojn kaj ĉi-aŭtune albanino kaj japanino estas el la plej malproksimaj landoj. Plej multaj faros nian ekzamenon – propedeŭtikan al la Internacia Ekzameno – kaj ekinstruos en sia hejmloko.

La instruado estas tute en Esperanto kaj jam post du semajnoj la studantoj uzas Esperanton, ofte sian nuran komunan lingvon. Ĉi semestre ankaŭ "Mazi en Gondolando" estas uzata en la

Bergslagen

Endagskurs, 3 nivåer med start/årsmöte vid Karlskoga folkhögskola 14 januari 1996.

Samling: 8.30–9.30, avslutning ca 18.00.

Kostnad: vuxna 190,-, studerande 160,-,

barn i vuxensällskap 8–12 år 30,-, under 7 år gratis.

För ytterligare information och anmälan ring
019 - 36 38 19 (Puff), 018 - 23 45 57 (Inger),
0590 - 127 35 (Lennart S), 0247 - 333 12
(Lennart P).

Aktuala prezaro

de propraj eldonaĵoj

Legaĵoj

Aniarao	90
Bona rido	30
El la vivo de Zamenhof	30
Inter sudo kaj nordo	60
Islandaj pravoĉoj, <i>bindita</i>	60
Islandaj pravoĉoj, <i>broŝurita</i>	45
Jaroj sur tero	60
Kredo Floroj Dinamito	45
Mi serĉis oron kaj oleon	45
Orm la Ruĝa	150
Printempo de morto	60
Ŝipestro rakontas	45
Tra lando de indianoj, <i>bindita</i>	60
Tra lando de indianoj, <i>broŝurita</i>	45
Vivu la stel'	30

Lerniloj

Allas andra språk	75
Ek!	75
Jen nia mondo 1	90
Jen nia mondo 2	90
Kompendium	120
Raka vägen till språkkunskap	45
Språket över gränserna	45
Svensk esperantogrammatik	75

Vortaroj

Esperanto-svensk ordbok	90
Etimologia vortaro 1	150
Etimologia vortaro 2	150
Etimologia vortaro 3	150
Etimologia vortaro 4	150
- Etimologia vortaro 1+2+3+4	500
Lilla ordboken	90
Ordbok Svenska-Esperanto	450
- komputora versio por Macintosh	600

Kasedoj

Folioj de mia memoro (<i>Ĵomart kaj Nataŝa</i>)	90
Denaska kongresano - 2 sonbendoj	120
(rakontoj de Sten Johansson)	

Ĉiuj prezoj estas en svedaj kronoj (SEK).

ELDONA SOCIETO ESPERANTO
Vikingagatan 24 · 113 42 Stockholm · Svedio

TRADUKU!

Temo: labormerkato

Ĉi-foje ni elektis tekston, kiu eble ne estas ĉiudetale plej modela sveda lingvaĵo. Vi ne traduku same malbone. Sendu vian proponon antaŭ la 15-a de januaro al: Bertilo Wennergren, Sannaldalsv. 4, 117 65 Stockholm.

HighTech-företag i Eksjö söker kvalificerade tekniker

När Håkan Gustafsson, chef för Arbetsförmedlingen Teknik Ekonomi Data i Jönköpings län, bjuder in till en rundresa i Eksjö visar han inte bara en gammal fin kulturbygd. Eksjö är också en modern och expansiv kommun. Och här finns några högteknologiska företag som skapat sig ett namn på världsmarknaden; Olsbergs Hydraulic och WINDAB - två företag som söker kvalificerad arbetskraft.

För många är Eksjö främst en sjukhus- och militärstad. Här finns det stora Höglandssjukhuset och regementena 1 12 och Ing 2, samt Arméns Fältarbetscentrum.

-Men Eksjö är mycket mer än så. Här finns en bredd på näringslivet, från traditionell svensk basindustri som sågverk och gjuterier till vad vi i dagligt tal kallar HighTech-företag.

Det berättar Björn Ståhlberg, vd och projektledare för Eksjö 2000 AB.

(El "Nytt Jobb" 22 maj 1995)

Bertilo Wennergren
Per Aarne Fritzson

Flanke sekvas tradukpropono de la teksto en La Espero 2/95. (Ĝi estas kunmetita el la alsenditaj proponoj, krom en tiuj okazoj, kiam ni havas fortan motiva rekomendi ion alian.) Oblikva streko (/) apartigas du aŭ pliajn alternativajn tradukojn. Angulaj krampoj, kiel en "lernejstr[in]o", montras eblan, sed nedevigan, aldonon. La ciferoj montras al la subaj notoj. Ni bonvenigas viajn reagojn!

Intonacio/parolmelodio

En/dum/ĉe ordinara konversacio ni variigas la intonacion. Ni povas esti mallaŭtaj, vortŝparaj/lakonaj kaj malrapidemaj, sed la frazoj ne sonas egale. Ankaŭ en radio ili ne sonu tiel.

Ni havas ekzemple la bedaŭrindan kutimon ĉiam/konstante altigi¹ la voĉon/tonon/voĉtonon fine de la frazo. Tio donas al la prezent(ad)o karakteron/nuancon de elnombrado/listigo², kaj tio certe malofte estas la intenco.

Alia malbona kutimo/miskutimo estas mallaŭtigi³ la voĉon ĉe la fino de la frazo. La enhavo fariĝas malfacile kaptebla, kiam la voĉo malaperadas/velkas en malfortan murmuron. Krom tio/krome la aŭskultanto neeviteble tiriĝas en dormon, kiam tiaj malaperantaj frazoj sekvas unu post alia en longa vico.

Ŝajnas al mi, ke plensŝtopitaj magazinprogramoj ofte estas postanoncataj⁴ murmure/en/per murmuro, kvazaŭ estus neinterese informi, kies voĉoj ĵus aŭdiĝis. La murmurantoj ja devus konsci, ke tio ne taŭgas!⁵

1. Laŭ la kunteksto ŝajnas klare, ke temas pri altigo de tono, ne laŭtigo.
2. Trovi bonan tradukon de la Sveda "uppräkning" ne estas facile. La vortaro de Vilborg donas *nomado*, sed ĝi tute ne taŭgas ĉi tie. La figura signifo de *elnombri*, kiun ni uzis, mankas en PIV, sed ekzistas praktike (vidu ekz. PAG §131). Ankaŭ *listigi* mankas en PIV, sed troviĝas en aliaj vortaroj.
3. Ĉi tie ŝajnas, ke temas ĉefe pri mallaŭtigo de voĉo, sed ja ankaŭ iom pri malaltigo de tono. En la sveda oni povas aludi al ambaŭ signifoj per "sänka", sed en Esperanto oni devas precizigi.
4. Ni ne konas ian kutiman esprimon por "avannonsera", sed ni trovis la proponon *postanongi* ne miskomprenbla. Alia propono estis *ĥananongi*, kiu eble povus miskompreniĝi kiel "anonci la finon" (kio cetero estas la traduko de "avannonsera" en la vortaro de Vilborg...), sed la signifo ja ne estas tio, sed "anonci pri io okazinta".
5. La lasta sveda frazo estas laŭ ni speciala idiomaĵo, kiun oni ne traduku laŭvorte.

PAF & BW

Sukceson en via laboro
por esperanto kaj ĉion bonan
en la jaro 1996!

La estraro de SEF

La Espero

En Krakovo, ĝemelurbo de Gotenburgo, blovas printempaj esperanto-ventoj

Antaŭ ĉirkaŭ unu jaro esperantistoj de Gotenburgo kontaktiĝis kun esperantistoj en Krakovo, Pollando, proponante amikecan kontakton: Krakovo ja estas ĝemelurbo de Gotenburgo. La unua kontaktpersono en Krakovo estis Jadwiga Gibczynska, jam antaŭe konata en Gotenburgo.

En Krakovo troviĝas kelkaj E-klubo, jam longe agadintaj. Tamen – post la diskutoj oni elektis tie kiel kontaktklubo la plej novan klubon, Esperantista Klubo-UNESCO, pro tio, ke ĉi tiu klubo planis vere aktivan klubagadon.

Kio estas ĉi tiu UNESCO-klubo? Marian Kostecki skribis en la klubogazeto *Krakova Sonorilo* (1/94) tiel: "La klubo estas – antaŭ ĉio – nove fondita esperanta organizaĵo en Krakovo, funkcia landskale kaj kunlaboranta kun eksterlandoj, kies laborprogramo baziĝas sur la rekomendo de UNESCO – la organizo de Unuiĝintaj Nacioj por Edukado, Scienco kaj Kulturo – pri edukado por internaciaj kompreniĝo, kunlaboro kaj paco, kaj edukado rilate al homaj rilatoj

kaj fundamentaj liberecoj, akceptitaj de la Ĝenerala Konferenco en sia dekoka sesio en Parizo, la 19-an de novembro 1974".

Inter la statutaj celoj de Esperanta Klubo-UNESCO estas i.a. jenaj taskoj: popularigado de lingvaj valoroj de la Internacia Lingvo, Esperanto, ĉefe en la medioj de loka instruistaro, sciencistoj, verkistoj, studentaro, kaj kulturaj sociagantoj, helpe de la principoj difinitaj en la supre menciita rekomendo de UNESCO.

La klubo kunlaboras ankaŭ kun la amaskomunikiloj. La suprecititaj agadoj estas nur parteto de ilia programo.

Kompreneble kontaktoj inter esperantistoj en Krakovo kaj en Gotenburgo ne estis multnombraj; tamen ni sendis unu al la aliaj niajn klubogazetojn/-informilojn.

La jam citita *Krakova Sonorilo* aperas kvar foje jare. La gazeto havas ne nur informojn pri okazintaj kaj okazontaj aferoj, sed ĝi estas kultura kaj scienca gazeto.

La krakova klubo havis sian unuan esperantan printempan feston la 1-an – 6-an de junio. Venis invito al niaj klubanoj, kaj mi decidis viziti Krakovon.

La programoj estis multflankaj, kaj kulturaj kaj sciencaj. Krome ni havis ekskursojn kaj vizitojn. Dum la ekskursoj oni povis konstati, ke malgraŭ multaj ekonomiaj malfacilaĵoj multaj domoj estis jam rekonstruitaj kaj ankaŭ tion, ke Pollando estas hodiaŭ tute alia lando ol antaŭ ĉ. 10 jaroj, kiam mi vizitis Krakovon.

Kompreneble ĉifoje plej interese estis por mi aŭdi pri esperantaj agadoj.

Iniciate de la klubo UNESCO okazas agado en Vojevodio Metodika Centro, kiu similas al niaj instruistaj seminarioj, tamen la instruprogramo estas iom pli vasta. Ĉi tiu centro estas bonega centro por popularigi Esperanton. Unue: la klubo havas kontaktojn kaj kun instruistoj kaj kun tiuj, kiuj studas pedagogion. Kompreneble la plej multaj el la klubo-membroj estas instruistoj, sed tamen ĉiu, kiu volas membriĝi, havas rajton je tio. Ĉar la Vojevodio Metodika Centro laboras kune kun Jagelona Universitato, ankaŭ de tie kaj venis kaj venos membroj. Due: ĉi tiuj personoj havas kontaktojn kun infanoj en vartlernejoj, en lernejoj kaj kun studentoj en altlernejoj.

La kontaktoj ne estas nur eblaj, sed jam nun oni povas konstati realajn rezultojn. Mi vere surpriziĝis, kiam mi

aŭdis, ke pasintjare oni instruis Esperanton en tri lernejoj en Krakovo kaj ankaŭ en kelkaj vartlernejoj. Pli ol 100 lernantoj havis E- instruadon en siaj programoj. Krome oni planas plivastigi la E-instruadon al pli multaj lernejoj.

Samtempe kun la instruado en lernejoj oni laboras por Esperanto inter studentoj kaj instruistoj en Vojevodio Metodika Centro, kie Esperantista Klubo-UNESCO havas sian ejon. Dum la printempaj tagoj la direktoro de la centro promesis, ke ankaŭ li mem post ne longe lernos Esperanton kaj krome li diris, ke la Esperanto estos unu el la lingvoj, kiuj apartenos al la lingvoinstruadoj de Vojevodio Metodika Centro. Li daŭrigis: "...kaj kial ne, ĉar ĉi tiu centro ja laboras por komuniki".

Tre populara estas nuntempe en Krakovo la Freinet-pedagogio. La gvidantino de la asocio "Krakova Societo de Animantoj de Freinet-Pedagogio" estas Grazyna Maszczynska-Cora, kiu estas ankaŭ prezitanto de Esperanta UNESCO-Klubo. Ŝi laboras kiel lektoro en Vojevodio Metodika Centro, sed flanke de ĉi tiu laboro ŝi esploras pri instruado pere de la Freinet-metodo al psike handikapitaj infanoj Esperante! – kaj ricevas surprize bonajn rezultojn, pri kiuj ŝi rakontis al ni.

Kelkaj eksterlandanoj partoprenis en la printempa festado, i.a. profesoro Geraldo Mattos el Brazilio. Li estis vizitanta prelegisto en Jagelona Universitato. Dum la printempa festado li prelegis pri E-literaturo kaj pri sia propra verkado.

Krome ĉeestis vizitantoj el Germanio, el Rumanio kaj el Ĉinio. Mi ne estis sola el Svedio. Ankaŭ Kerstin Rohdin decidis partopreni en la festado. Ŝi prelegis pri Astrid Lindgren kaj pri ŝia verkado. Mi prezentis mian tute novan libreton publikigitan en esperanto, *Klopotu kompreni min*. Kadre de ĉi tiu prezentado mi parolis ankaŭ pri kapablighado de aŭdohandikapitaj infanoj. Krome Jadwiga Gibczynska prezentis mian poemkolekton, *Interrilatoj*, kaj legis kelkajn poemojn el ĝi.

La esperanta printempa festado de krakova Esperantista Klubo-UNESCO havis verajn printempajn ventojn en E-movado. Ni esperu, ke esperantistoj ankaŭ en aliaj landoj kaj urboj tiru inspiron el krakovaj labormetodoj por disvastigi esperanton, kaj ne malpli multe por junaj individuoj.

Aira Kankkunen

När har du haft en esperantotröja på dig sist?

Kanske dags igen?

T-tröja, vit

storlekar M, L, XL, XXL 100 kr

T-tröja, grå

storlekar M, L, XL, XXL 100 kr

Piké med krage, vit

storlekar M, L, XL, XXL 150 kr

"Pratbubblan" är motivet på tröjorna

Esperanto i Väsby

Hammarbyvägen 56, 194 36 Upplands Väsby
Tel. 08-590 882 10 · Fax 08-590 864 61

Esperantoförbundet, Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

ILEI-KONFERENCO 1995

Esperanto en Perm kaj Duŝanbe

En la kongreslando Finnlando pasintan someron mi post Tampereon partoprenis en konferenco de ILEI (Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj).

Roza Petuĥova montras sian instrumaterialon

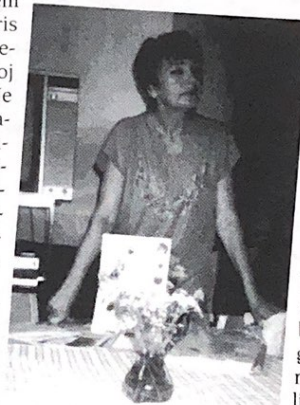
Ĝi okazis en Övik proksime de Borgå. Inter ni estis du lingvo-instruistinoj el eksa Sovetunio. Ili ambaŭ hejme instruas esperanton. Dum la konferenco ili demonstraciis lecionojn. Jen kelkaj vortoj pri la demonstracioj.

Instruado por mezlernantoj en Perm

Perm estas granda urbo, kiu situas en la Uralmontaro en Siberio. Ĉirkaŭ la urbo estas arbaroj de pinoj, piceoj kaj foliarboj. Multaj bestoj vivas tie, ekzemple ursoj, vulpoj kaj leporoj. Tiaj faktoj gravas, kiam Roza Petuĥova instruas espe-

ranton. Ŝi mem verkis kaj faris ĉiun instrumaterialon kun bildoj de bestoj ktp. Ne eblis por ŝi alimaniere havigi materialon. Ŝi ankaŭ sukcesis enkonduki esperanton dum ordinaraj lerno-

roj. Roza instruas ĉefe la ger-

manan lingvon en mezlernejo. En unu klaso de 11-kaj 12-jaruloj estas 25 lernantoj. Ĉiuj volis lerni esperanton. Sed por esperanto ŝi elektis la 8 plej talentajn. Ili lernas esperanton dum 4 horoj semajne – 2 ordinaraj horoj kaj 2 horoj sabate kune kun la gepatroj. Ankaŭ ili volas lerni.

Roza kunportis al Övik vidbendon de lecionoj en esperanto. La infanoj sidis sur benko kaj malantaŭe sidis la gepatroj. La instruado estis malnovstila kun severa disciplino. Rapide iris la pridemandado pri vortoj, datoj de la historio de esperanto ktp. Sed ankaŭ estis gajaj prezentoj. Roza estas aktorino kaj muzikistino. En la leciono ŝi miksis muzikon kaj rolludojn, en kiuj ŝi kaj la infanoj partoprenis.

Instruado por blindaj infanoj en Duŝanbe

Natalija Kasymova estas blinda instruistino de germana kaj esperanta lingvoj en Duŝanbe, la ĉefurbo de Taĝikio en meza Azio. Ŝi instruas en lernejo por blindaj rusparolantaj infanoj. Natalija antaŭ multaj jaroj venis de Ukrainio al Taĝikio.

La konferencanoj en Övik demandis ŝin, kiel ŝi laŭ la Cseh-metodo povas instrui blindulojn. Per sono ŝi instruas. Kaj per sento. La infanoj tuŝas modelojn de bestoj el ligno kaj ŝtofo kaj Natalija bojas kiel hundo, muĝas kiel bovino ktp. Ŝi instruas ĉiujn infanojn samtempe.

Por lerni la diferencan inter dika kaj maldika, ili tuŝas dikajn/maldikajn librojn. Ili metas fingron en glaso da akvo. La akvo estas varma aŭ malvarma. En tia maniero ili lernas adjektivojn.

Natalija ankaŭ rakontis al ni pri nuntempaj ekonomiaj malfacilaĵoj en Taĝikio. Mirinde estas, kiel entuziasme kaj gaje ŝi tamen praktikas sian profesion.

Kerstin Kristoferson

KRUCVORTA ENIGMO

	A	B	C	Ĉ	D	E	F	G	Ĝ	H
1								■		
2										
3										
4			■							
5	■								■	
6										
7										■
8					■					
9										
10								■		

Horizontale

- 1 Konfirmas – En iu loko
- 2 Ne katolik'
- 3 Amfibian – Flokmaterial'
- 4 Frakci' – Necesejo
- 5 Post kvar – Fino de mito
- 6 Okazaĵe – Membr'
- 7 Estas netuŝita – Kolekt'
- 8 Instrumentar' – Rotacianta korpo
- 9 Tropikan arbon
- 10 Pozitivan elektrodon – Sufikso, kiu devigas

Vertikale

- A Sovaĝa porko – Rilata al peno ne renkonti
- B Sentiman
- C Longa temp' – Inklino al justo
- Ĉ Nun Volgograd
- D Havanta – Nomo de la 21-a
- E Ludkart' – Baltin'
- F Komenc' – Unuiĝintaj Nacioj
- G Aviadilo – Pasie
- Ĝ Femalen – Betulon
- H Gentojn – Akvomas'

SOLVO DE 95/2

	A	B	C	Ĉ	D	E	F	G	Ĝ	H
1	A	B	E	L	A	S	P	I	K	
2	M	A	T	E	M	A	T	I	K	O
3	A	L	I	N	E	A	N	O	N	
4	R	U	S	I	N	O	N	N	A	
5	A	S	N	O	R	D	O	T		
6	T	R	O	M	A	R	D	O		
7	T	R	I	P	O	R	D	O		
8	R	A	D	F	E	N	D	I	G	A
9	I	D	I	O	T	O	G	I	S	
10	B	A	S	T	O	N	P	A	R	O

Esperantoförbundet

Erbjuder medlemservice - betala till UEA via SEF Kanske detta kan vara en trevlig julklapp?

Du betalar till SEFs specialkonto genom att använda nedanstående inbetalningskort och vi ser till, att Din avgift kommer UEA tillhanda. Ange på talongen vad inbetalningen avser och Ditt telefonnummer om vi behöver fråga något. Notera noga namn och adress på den betalningen avser.

Vill du fråga något kan du göra det hos:

Lisbet Andreasson, Södra Rörum pl 455, 242 94 Hörby, Tfn 0415-50152

Individuell medlem hos UEA

Kategori		avgift kr
MA	Individua Membro kun Jarlibro kaj revuo Esperanto	430
MJ	Individua Membro kun Jarlibro (kaj ĝis 29 jaroj membro en TEJO kun Kontakto). Bonvolu noti la naskiĝdaton sur la pĝ talono.	170
MG	Individua Membro kun Gvidlibro tra la Esperantomovado (berättigar ej till rabatt av kongressavgifter). Lämplig som "familjemedlem".	70
SZ	Kotizo por Societo Zamenhof, aparta societo por financaj apogantoj de UEA (ne inkluzivas membrecon en UEA). La minimuma kotizo	860
PT	Patrono de TEJO ricevas la revuon Kontakto kaj aliajn eldonaĵojn de TEJO.	510
DM (-T)	Dumviva Membro. Pagas por la tuta vivo en unu fojo. Oni ricevas la Jarlibron kaj Esperanto, kaj ĝis oni estas 29-jara, membrecon en TEJO kun Kontakto kaj TEJO tutmonde.	10.750
DPat	Dumviva Patrono. Pagas unu fojon. Oni ricevas la samajn eldonaĵojn kiel DM, kaj estas aŭtomate membro de Societo Zamenhof.	107.500
DPT	Dumviva Patrono de TEJO pagas por la tuta vivo en unu fojo. Oni ricevas la samajn eldonaĵojn kiel PT.	12.750

 POSTGIROT SVERIGE
Meddelande till betalningsmottagaren

Betalar härmed följande avgifter för 1996

Medlemsavgift UEA, Kategori _____	
För: _____	Kr _____
Medlemsavgift UEA, Kategori _____	
För: _____	Kr _____
Sammanlagt	Summa

Telefon nr: _____ Född år: _____

INBETALNING/GIRERING A

PKS: OCR/Kod 1
PKM: 2 • Konto • Avg • Bel •

Till postgirokonto nr 14 74 29 - 5	Avgift	Kassastämpel
Betalmottagare (endast namn) SEF Specialkonto		
Avsändare (namn och postadress) Gäller för: _____ _____		
Eget kontonr vid girering		
Svenska kronor	öre	

I DETTA FÄLT FÅR ANTECKNINGAR INTE GÖRAS - RESERVERAT FÖR POSTGIROT

#

#

#00#